

Öğretim Elemanlarına Açık Mektup

Zuhal Yeniçeri

zuyen@baskent.edu.tr

Eleştirel - Yaratıcı Düşünme ve Davranış Araştırmaları Laboratuvarı

İnsanların bilimle tanışıklıkları ilk ne zaman gerçekleşiyor? Elbette bu sorunun cevabı bireylerin ilgi alanlarına veya koşullara göre farklılık gösterir. Ancak bizim ülkemizde sanırım bilimle tam anlamıyla tanışmamız, üniversite kapısından içeriye attığımız ilk adımla aynı zamana denk düşüyor. Söz konusu kapıdan içeri girdikten sonra da farklı ilişkiler kurulmaya başlanıyor. Üniversite öğrencisi olarak artık üniversitelerde bilimle uğraşan öğretim elemanlarıyla yüz yüze geliyoruz. Az ya da çok bu kişilerin hayatlarımızda yer edinmeleri ve yaşamlarımızda iz bırakmaları da doğal olarak kaçınılmaz.

Kurduğum ve kuracağım cümleler, bilimi ilk olarak üniversitede tanışmış genç bir bilim insanı olarak, buldukları konum nedeniyle aslında sanıldığından çok daha fazla öneme sahip olduklarını düşündüğüm öğretim elemanlarına açık bir mektuptur. Çoğu zaman akıllara gelmeseler de ya da hiç gündemde olmasalar da, tüm ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de de aslında kalkınmanın çok önemli bir ayağını temsil eden öğretim elemanlarının çoğunun -kendileri de aslında ne kadar hayati bir noktada bulduklarının farkında olmalarına rağmen- farklı nedenlerle zaman zaman kendilerine yüklenen ya da yüklenmesi gereken görevleri ve özellikleri unuttuklarını düşünüyorum. Bu nedenle de bireysel yaşantılarım ve gözlemlerim doğrultusunda, bir üniversite öğrencisinin onlardan beklentilerini -artık ben lisans öğrencisi olmasam da- dile getirmek istiyorum.

Gençlerin belki de en büyük sorunudur fark edilmek. Her yaşta insan için geçerli olsa da, önlerinde daha upuzun bir ömür bulunmasına rağmen belki de enerjilerinin doruk noktasında oldukları için gençler, başkaları tarafından ve özellikle de kendilerinden büyük ve hatta önemli buldukları kişiler tarafından fark edilmek isterler. Onay alma ve önemli olduğunu hissetme en büyük ihtiyaçlar arasındadır. Belki de bu nedenledir ki, en büyük şikayetleri de anlaşılmamak ve karşısındaki insanların onları dinlemedikleri yönündedir. Üniversite öğrencilerinin her gün anne babalarından çok gördükleri hocalarının, bu ihtiyaçlara karşılık vermeleri çok önemlidir.

Elbette bilgi ve deneyim bakımından öğretim elemanları öğrencilerinden daha yüksek bir seviyededir. Ancak henüz hayatına ne yönde bir yol çizeceğine karar vermemiş, bilgiye ve deneyime aç beyinler de fikirler, çözümler vs. üretebilirler. Eğer dikkate alınıp söylediklerine kulak asılmazsa, daha ilk denemede vazgeçmeyi düşüneceklerdir. Türkiye, pek çok Avrupa ülkesine göre oldukça genç bir nüfusa sahiptir. Bu büyük bir enerji ve üretim

kapasitesi ve aynı zamanda da gelişme ve kalkınma anlamına gelmektedir. Dolayısıyla bu kadar büyük bir genç nüfusu harekete geçirmek ve gelecekte onlara umut bağlamak için gereken tek şey aslında onları biraz iteklemektir. Biraz desteklendikleri ve onların da bu dünyada bir yere, üstelik çok da önemli bir yere sahip oldukları hissettirildiği takdirde, hiçbir gencin buna yanıt vermeyeceğini sanmıyorum. Bu nedenle, farklı konularda bir fikir belirttiğimiz ya da farklı alanlara adım atmak istediğimiz zamanlarda bizi dinlemenizi istiyoruz.

Öğretim elemanlarının, sadece isimlerini duyduğumuz ve dersler haricinde konuşma imkanımızın asla olmadığı kişiler olmaya ve akademik, bilimsel ve eğitim çalışmalarını kapalı kapıların ardında, bizlerle iletişim kurmadan sürdürmeye hakları yoktur. Onlar, bilimsel düşüncüyü devam ettiren, bilimin ilerlemesine katkı sağlayan ve yanlışların düzeltilmesinde rol oynayacak en güvenilir insanlardır. Bilim ilerleyen bir süreçtir. Bilimle uğraşan kişiler bunu asla unutmamalı ve yaptıkları çalışmaları, bilimin ilerlemesinde katkı sağlamaları için paylaşmalı ve özellikle de kendilerinden sonra bilimin ışığını taşıyacak gençlere cesaret vermelidirler. Kapalı kapılar arkasında yapılan araştırmalar sadece o kapılar arkasında kalmaya mahkumdur. Çünkü bilim, ancak üst üste eklenerek ilerleyebilir. Gençler, sıçramaları için gerekli olan cesareten yoksun bırakılmamalıdır.

Türkiye’de öğretim elemanlarının koşulları az çok bellidir. Üniversitelerde ders vererek ve bilimsel çalışmalar yaparak çok büyük maddi kazançlar sağlayamazlar. Zaten bilim yapmak da bir meslek olarak değil, bir yaşam tarzı olarak düşünülmelidir. Bu düşünceyle paralel bir duruş sergileyen öğretim elemanlarının da dünyaya bırakacakları en büyük iz, öğrencilerine yapacakları yatırım olacaktır.

Üniversite yaşantısı, orta öğretim veya lise gibi diğer dönemlerden farklıdır. Gençler üniversiteye geldiklerinde, bambaşka beklentiler içerisinde oldukları için, üniversite, diğer öğrenim birimlerinden görece daha özerk bir mekandır. Geline kurum, artık konuşmak, karşı çıkmak, öğrenmek, eleştirmek istenilen bir konumdadır ve bu beklentilere cevap verilip hayal kırıklığı yaşatılmamalıdır. Lise sıralarında alışılan, öğretmenin öğreten ve öğrencinin de öğrenen olduğu sistemden çıkılıp, hem öğrencilerin hem de öğretim elemanlarının karşılıklı birbirlerini besledikleri ve birlikte bir şeyler öğrendikleri bir sisteme geçilmiştir artık. Dolayısıyla, derse girip sadece o güne kadar kendi hocalarından öğrendiklerini öğrencilerine

aktaran, bilimin ve teknolojinin ilerlemesine ayak uyduramayan öğretim elemanları ne yazık ki kendi yankılarını bulamazlar hayatlarında. Yeni nesilden kopuk, gençlerin neler dinlediğiyle, nelere önem verdiğiyle ya da nerelere gittiğiyle asla ilgilenmeyen ve onların yaşamlarına dokunmayan öğretim elemanlarının gençlerle kurdukları iletişim doğal olarak oldukça kısır kalacaktır. Öğretim elemanı, doktor, doçent veya profesör unvanlarına sahip olmak, artık öğrenilecek bir şeylerin, edinilecek bilgilerin kalmadığı anlamına gelmez. Her insan yeni bir dünyadır ve bu nedenle öğretirken öğrenmek bu ilişkinin temel taşı olmalıdır.

Dersler, öğrencinin ve öğretim elemanlarının mecbur oldukları için katıldıkları, haftalık bir etkinlik değil; aksine her iki grubun da isteyerek, heyecan duyarak, meraklanarak geldikleri, karşılıklı sağlıklı, entelektüel ve insani ilişkiler kurdukları ve

sonucunda her iki tarafın da zihinsel olarak beslendikleri akademik bir süreç olmalıdır. Öğrenciler, hangi ders ya da hangi alan olursa olsun, bu süreçte doyusuya beslenmelidir; öğretim elemanları da sırtlarını tahtaya dönüp anlatmak, ellerindeki metinleri okumak ya da sırf daha "akademik" duruyor diye jargonlarla öğrencileri boğmak yerine, onların hayatlarına dokunmayı denemelidirler.

Deniz yıldızlarını kurtaran adamın hikayesini ilk defa üniversite birinci sınıfta bir HocaM'dan dinledim. O zamandan beri hep acımasız dalgalarla sığıklara mecbur kalan pek çok deniz yıldızının olduğunu düşünmüşümdür. Hepimiz birer deniz yıldızıyız ve deniz yıldızlarını sığ kumsallardan alıp derin denizlere kavuşturan kahramanlara teşekkür ederim.

